

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 3Obdo/80/2018
Identifikačné číslo spisu: 1514202759
Dátum vydania rozhodnutia: 01.03.2019
Meno a priezvisko: JUDr. Jana Veselá Zemaníková
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2019:1514202759.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobcu: BENCONT INVESTMENTS, s.r.o., so sídlom Vajnorská 100/A, 831 04 Bratislava, IČO: 36 432 105, zastúpeného advokátom JUDr. Jozefom Boledovičom, so sídlom Rovinka 578, 900 41 Rovinka, proti žalovanému: OTP Banka Slovensko, a.s., so sídlom Štúrova 5, 813 54 Bratislava, IČO: 31 318 916, o zaplatenie zmenkovej sumy 4 151,88 eur s príslušenstvom, vedenom na Okresnom súde Bratislava V pod sp. zn. 1CbZm/332/2014, o dovolaní žalovaného proti rozsudku Krajského súdu v Bratislave z 29. novembra 2017, č. k. 3CoZm/53/2017-208, takto

rozhodol:

I. Dovolanie o d m i e t a.

II. Žalobca m á voči žalovanému n á r o k na náhradu trov dovolacieho konania.

Odôvodnenie

1. Krajský súd v Bratislave (ďalej len „odvolací súd“) napadnutým rozsudkom potvrdil rozsudok Okresného súdu Bratislava V z 27. júna 2016, č. k. 1CbZm/332/2014-154 (ďalej len „súd prvej inštancie“), ktorým súd prvej inštancie ponechal v platnosti zmenkový platobný rozkaz z 2. júna 2014, č. k. 3Zm/109/2014-19 a žalobcovi priznal nárok na náhradu trov konania. Žalobcovi priznal nárok na náhradu trov odvolacieho konania.

1.1. V odôvodnení rozhodnutia odvolací súd uviedol, že na žalobcu prešli nepretržitým radom indosamentov všetky zmenkové práva, vrátane práva vyplniť bianko zmenku. Žalovaný ako indosant opomenul svoj garančný záväzok za zmenku vylúčiť, preto kroky žalobcu boli len oprávneným výkonom jeho práva k zmenke. Žalovaný nepreukázal, že žalobca pri nadobúdaní zmenky konal vedome na jeho škodu. Žalovaný zmenku rubopisoval bez vylúčenia garančného účinku a následné rubopisy kopirovali spôsob prevodu zavedený prvým indosantom. V snahe následne napraviť svoje pochybenie žalovaný nedôvodne tvrdil škodlivé či šikanózne správanie žalobcu, a preto kauzálne námietky neboli účinné.

1.2. Odvolací súd skonštatoval, že záväzok žalovaného vznikol ex lege z titulu garančného účinku indosamentu, ktorý vyhotovil bez vylúčenia garančného účinku. Žalovanému nepatrí právna ochrana pred zneužívaním spotrebiteľskej zmenky, keďže v spore nevystupuje v postavení spotrebiteľa.

2. Proti rozsudku odvolacieho súdu podal žalovaný dňa 23. februára 2018 dovolanie, ktorým navrhol, aby dovolací súd napadnutý rozsudok odvolacieho súdu, ako aj rozsudok súdu prvej inštancie zmenil tak, že zmenkový platobný rozkaz z 2. júna 2014, č. k. 3Zm/109/2014-19 zruší. Prípustnosť dovolania vyvodzoval z § 421 ods. 1 písm. b/ C. s. p..

2.1. Žalovaný namietal nepripustenie jeho kauzálnych námietok pre nesprávne právne posúdenie vedomého konania žalobcu na jeho škodu, pretože už v čase nadobudnutia zmenky zjavne vedel, že si bude môcť voči nemu uplatniť zmenku. Poukázal na rozhodnutia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej aj „najvyšší súd“ v príslušnom gramatickom tvare) sp. zn. 2Obo/87/2009 a 2Obo/17/2009 a uviedol, že všetky kauzálne námietky v zmenkovom práve sú založené na právnom režime, že zmenkový záväzok dlžníkov - či už priamych, alebo nepriamych - existuje, sú však prítomné okolnosti, ktoré bránia, aby im súd uložil povinnosť zaplatiť zmenkový záväzok. Podľa žalovaného malo z vykonaných dôkazov vyplývať, že žalobca sa dopustil pri nadobúdaní zmenky vedomého konania na jeho škodu v zmysle ustanovenia § 17 zákona č. 191/1950 Sb. zákon zmenkový a šekový (ďalej aj „ZZŠ“), a preto kauzálne námietky boli prípustné. Odvolací súd žiadnym spôsobom nezohľadnil tvrdenia, podľa ktorých zmenka nemá žiadnu kauzu, keďže žalobca si prostredníctvom zmenky uplatňuje právo na kompenzáciu nevyožiteľnosti pohľadávok voči úverovým dlžníkom žalovaného, hoci takéto právo nemá.

2.2. Dovolateľ namietal aj neaplikovanie zásad súkromného práva - ako sú dobré mravy, zásada ekvity, zásada zneužitia subjektívnych práv, zásada stability a istoty v súkromnoprávných vzťahoch - odvolacím súdom. ZZŠ je síce lex specialis vo vzťahu k Občianskemu zákonníku, avšak ustanovenie § 17 ZZŠ nepredstavuje lex specialis k ustanoveniu § 3 Občianskeho zákonníka. Vedomé konanie na škodu dlžníka sa posudzuje podľa čl. I § 17 ZZŠ z hľadiska subjektívneho vzťahu nadobúdateľa zmenky k prevodu zmenky v čase jej nadobudnutia a šikanózný výkon práva podľa § 3 Občianskeho zákonníka sa posudzuje z hľadiska objektívnej spoločenskej prijateľnosti takéhoto konania. Ustanovenie čl. I § 17 ZZŠ predstavuje dodatočný prostriedok ochrany pred nepoctivým nadobúdateľom zmenky, ktorý pôsobí nad rámec § 3 Občianskeho zákonníka, a nie namiesto neho. Pritom odkázal na rozhodnutia ústavného súdu sp. zn. IV. ÚS 1735/07, III. ÚS 72/2010 a III. ÚS 341/07, uznesenie najvyššieho súdu sp. zn. 1Obdo/59/2010 a rozhodnutia súdov Českej republiky.

2.3. Podľa dovolateľa odvolací súd neprihliadol na to, že zaviazanosť zo zmenky vznikla v súvislosti so spotrebiteľskou zmluvou. Žalovaný poukázal na novelu ZZŠ uskutočnenú zákonom č. 438/2015 Z. z., ktorou bolo doplnené aj znenie čl. I § 17, podľa ktorého, ak je žalovaným zo zmenky ten, koho zaviazanosť zo zmenky vznikla v súvislosti so spotrebiteľskou zmluvou, môže vždy robiť proti majiteľovi zmenky námietky, ktoré sa zakladajú na jeho vlastných vzťahoch k vystaviteľovi alebo k predošlým majiteľom. Dovolateľ považoval za nesprávny reštriktívny záver odvolacieho súdu, podľa ktorého uvedené ustanovenie je aplikovateľné len vtedy, ak stranou sporu je spotrebiteľ. Rovnako nesúhlasil so záverom, že jeho záväzok nevznikol zo spotrebiteľskej zmluvy, ale nevylúčením garančného účinku indosamentu. Ak by bolo úmyslom zákonodarcu obmedziť aplikáciu druhej vety čl. I § 17 ods. 1 ZZŠ na prípady, kedy je žalovaným spotrebiteľ, výslovne by to v zákone uviedol. Predmetné ustanovenie je formulované širšie, a preto aplikuje sa na každú súvislosť so spotrebiteľskou zmluvou. Vzhľadom na to mal podľa žalovaného odvolací súd pripustiť kauzálne námietky, keďže jeho zaviazanosť zo zmenky vznikla v súvislosti so spotrebiteľskou zmluvou, nakoľko predstavuje zabezpečovací inštitút spotrebiteľského úveru.

3. Žalobca vo vyjadrení z 27. júna 2018 navrhol dovolanie žalovaného ako neprípustné odmietnuť.

4. Najvyšší súd, ako súd dovolací [podľa § 35 Civilného sporového poriadku (ďalej aj „C. s. p.“)], po zistení, že dovolanie podala včas strana sporu, v neprospech ktorej bolo napadnuté rozhodnutie vydané, konajúca zamestnancom s vysokoškolským právnickým vzdelaním druhého stupňa (§ 429 ods. 2 písm. b/ C. s. p.) bez nariadenia pojednávania dospel k záveru, že tento mimoriadny opravný prostriedok žalovaného treba odmietnuť. Na stručné odôvodnenie (§ 451 ods. 3 C. s. p.) dovolací súd uvádza nasledovné:

5. Žalovaný v rozhodovanej veci vyvodzoval prípustnosť dovolania v zmysle ustanovenia § 421 ods. 1 písm. b/ C. s. p.

5.1. Pre dovolanie prípustné podľa § 421 C. s. p. platí, že ho možno odôvodniť iba tým, že rozhodnutie

spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci (§ 432 ods. 1 C. s. p.). Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie právne posúdenie veci, ktoré pokladá za nesprávne, a uvedie, v čom spočíva nesprávnosť tohto právneho posúdenia (§ 432 ods. 2 C. s. p.). Pokiaľ dovolateľ nevymedzí ním tvrdený dovolací dôvod uvedeným spôsobom, je to dôvodom pre odmietnutie dovolania podľa ustanovenia § 447 písm. f/ C. s. p.. Podľa ustanovenia § 447 písm. f/ C. s. p. dovolací súd odmietne dovolanie, ak nie je odôvodnené prípustnými dovolacími dôvodmi, alebo ak dovolacie dôvody nie sú vymedzené spôsobom uvedeným v § 431 až § 435.

5.2. Dôvod prípustnosti dovolania podľa § 421 ods. 1 písm. b/ C. s. p. predpokladá, že právnu otázku kľúčovú pre rozhodnutie vo veci samej dovolací súd dosiaľ neriešil a je tu daná potreba, aby dovolací súd ako najvyššia súdna autorita túto otázku vyriešil. Právna úprava účinná od 1. júla 2016 dáva dovolaciemu súdu právomoc rozhodnúť o tom, či ide o otázku zásadného právneho významu, ktorá nebola dosiaľ riešená. Základným predpokladom prípustnosti dovolania je, že dovolací súd vo svojej rozhodovacej činnosti doposiaľ neposudzoval právnu otázku nastolenú dovolateľom (t. j. právne posúdenie veci odvolacím súdom, s ktorým dovolateľ nesúhlasí). Ak dovolateľ vyvodzuje prípustnosť dovolania z § 421 C. s. p., má viazanosť dovolacieho súdu dovolacími dôvodmi (§ 440 C. s. p.) kľúčový význam v tom zmysle, že posúdenie prípustnosti dovolania závisí od toho, ako dovolateľ sám vysvetlí (konkretizuje a náležite doloží), že rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia dovolateľom označenej právnej otázky a že ide o prípad, na ktorý sa vzťahuje toto ustanovenie.

5.3. Zároveň platí, že právna otázka, ktorú má dovolací súd vo svojom rozhodnutí riešiť, musí byť rozhodujúca pre rozhodnutie vo veci samej. To znamená, že dovolací súd nemôže riešiť hypotetické otázky, ktoré nemajú, resp. v ďalšom konaní nemôžu mať vplyv na meritórne rozhodnutie, a ani akademické otázky, ktoré vôbec nesúvisia s rozhodovaným sporom. Prípustnosť dovolania nezakladá ani všeobecná nespokojnosť dovolateľa s rozhodnutím odvolacieho súdu (resp. jeho právnymi závermi).

6. Pokiaľ ide o časti dovolania, v ktorých dovolateľ namieta nepripustenie jeho kauzálnych námietok (viď bod 2.1. vyššie) a odmietnutie aplikácie niektorých zásad súkromného práva (viď bod 2.2. vyššie), dovolací súd uvádza, že predmetné dovolacie námietky vrátane podporne uvedenej argumentácie s výnimkou tvrdeného dôvodu prípustnosti dovolania (predtým dovolateľ videl prípustnosť dovolania v ustanovení v § 421 ods. 1 písm. a/ C. s. p. - pozn. dovolacieho súdu) sú obsahovo zhodné s námietkami, ktoré žalovaný uplatnil v dovolacom konaní v totožných sporoch so žalobcom (ide napr. o konania vedené na najvyššom súde pod sp. zn. 3Obdo/15/2017, 1Obdo/12/2018, 3Obdo/1/2018, 3Obdo/11/2018, 3Obdo/63/2018, 4Obdo/21/2018 a 5Obdo/4/2018). V uzneseniach vydaných v predmetných konaniach najvyšší súd uviedol, že dovolania nespĺňajú požiadavky vyžadované § 432 ods. 2 C. s. p.

6.1. Tento záver je aktuálny aj v rozhodovanej veci, nakoľko z obsahu dovolania nie je zrejmé, aké konkrétne právne otázky mali byť predmetom posudzovania dovolacím súdom. Dovolateľ taktiež zákonom predpísaným spôsobom nevymedzil, v čom považuje rozhodnutie odvolacieho súdu za nesprávne vo vyriešení tej-ktorej právnej otázky významnej pre rozhodnutie vo veci samej a ani neuviedol, ako mal odvolací súd podľa jeho názoru nastolenú právnu otázku správne riešiť.

6.2. Vzhľadom na uvedené dovolací súd konštatuje, že v tejto časti nie je uplatnený dovolací dôvod podľa § 432 ods. 1 C. s. p. vymedzený v súlade s ustanovením § 432 ods. 2 C. s. p., čo predstavuje dôvod pre odmietnutie dovolania podľa § 447 písm. f/ C. s. p.

7. Pokiaľ ide o námietku dovolateľa na neprihliadnutie odvolacieho súdu na skutočnosť, že jeho zaviazanosť zo zmenky vznikla v súvislosti so spotrebiteľskou zmluvou (viď bod 2.3. vyššie), dovolací súd konštatuje, že v tejto časti je z dovolania zrejmé, akú právnu otázku má dovolací súd riešiť, a to otázku „či podľa čl. I § 17 ods. 1 druhá veta ZZŠ v znení účinnom od 23. decembra 2015 môže vznášať proti majiteľovi zmenky námietka, ktoré sa zakladajú na vlastných vzťahoch k vystaviteľovi zmenky, alebo k jej predošlým majiteľom osoba, ktorej zaviazanosť zo zmenky vznikla v súvislosti so spotrebiteľskou zmluvou, ak táto osoba nevystupuje v postavení spotrebiteľa“. Rovnako dovolateľ vymedzil právne posúdenie uskutočnené odvolacím súdom, ktoré považuje za nesprávne a aj uviedol, ako mal podľa jeho názoru predmetnú právnu otázku správne riešiť.

7.1. Napriek uvedenému však dovolací súd uvádza, že dovolanie žalovaného podľa ustanovenia § 421 ods. 1 písm. b/ C. s. p. prípustné nie je.

8. Ako už vyššie dovolací súd uviedol, právna otázka nastolená v dovolaní musí byť kľúčová (rozhodujúca) pre rozhodnutie vo veci, čo znamená, že od jej vyriešenia záviselo rozhodnutie súdu v spore. Dovolateľom nastolená právna otázka predmetné kritérium nespĺňa a predstavuje len hypotetickú, resp. akademickú právnu otázku, ktorá je celkom bezvýznamná pre rozhodovaný spor a vôbec s ním nesúvisí.

8.1. Pre posúdenie - či ide o právnu otázku kľúčovú pre rozhodnutie vo veci samej - a pre posúdenie prípustnosti dovolania, nie je rozhodujúci subjektívny názor strany sporu, že daná právna otázka môže byť pre ňu rozhodujúca, ale významný je výlučne záver najvyššieho súdu rozhodujúceho o jej dovolaní.

8.2. Predmetná právna otázka by bola pre rozhodnutie v spore významná (a zároveň by bola založená prípustnosť dovolania), ak by zaviazanosť žalovaného zo zmenky vznikla v súvislosti so spotrebiteľskou zmluvou, t. j. ak by jeho zmenkový záväzok voči žalobcovi mal pôvod v kauzálnom záväzku založenom spotrebiteľskou zmluvou.

8.3. Záväzok žalovaného zo zmenky voči žalobcovi však nemá svoj pôvod v spotrebiteľskej zmluve. Jeho záväzok ako pôvodného majiteľa a indosanta zmenky voči žalobcovi má svoj pôvod výlučne v zmenke a vyplýva z noriem zmenkového práva (viď ustanovenia čl. I § 15 a čl. I § 43 ods. 1 ZZŠ). Uvedenú skutočnosť pritom vo svojom rozhodnutí uviedol aj odvolací súd (viď bod 48 odôvodnenia rozhodnutia odvolacieho súdu).

8.4. Nastolená právna otázka pre absenciu pôvodu zmenkového záväzku žalovaného voči žalobcovi v spotrebiteľskej zmluve tak nesúvisí s rozhodovaným sporom, jej vyriešenie by neovplyvnilo rozhodnutie vo veci samej a právne postavenie žalovaného v spore.

9. Najvyšší súd vzhľadom na vyššie uvedené (viď body 7 a 8) dovolanie žalovaného podľa § 447 písm. c/ C. s. p. ako neprípustné odmietol.

10. Rozhodnutie o nároku na náhradu trov dovolacieho konania najvyšší súd neodôvodňuje (§ 451 ods. 3 druhá veta C. s. p.).

11. Toto rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.